

Melissos ze Samu

Testimonia DK 30 A

Pracovní verze

A 1 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 24

Melissos, syn Ithagenův, pocházel ze Samu. Byl žákem Parmenidovým, (přišel však do styku i s Hérakleitem. Ten ho tehdy též doporučil Efesanům, kteří ho neznali; podobně jako Hippokratés doporučil Démokrita Abdéřanům). Byl i státníkem a jeho spoluobčané jej poctili uznáním. Proto byl také zvolen velitelem loďstva a získal ještě větší obdiv pro svou osobní zdatnost.

Jeho názor byl, že veškerenstvo je neomezené, neproměnné a nehybné; že je sobě podobné a plné jedno; že není pohybu, nýbrž jen jeho zdání. Dokonce ani o bozích se nemá nic prohlašovat, neboť o nich není poznání (*gnósis*, viz Hérakleitos B 86).

Podle Apollodóra byl v mužném věku za 84. olympiády (444 až 441 před n. l.).

A 2 = Súda, s.v. *Melétos larou*

A 3 /1 = Plútarchos, Pericles 26-27

A 3 /2 = Plútarchos, Themistocles 2

A 4 /1 = Simplikios, In Physica 70, 16

Melissos dal svému spisu nadpis *O přirozenosti neboli o jsoucím* (*Peri fyseós é peri tú ontos*).

A 4 /2 = Simplikios, In De caelo 557, 10

Pokud *O přirozenosti neboli o jsoucím* napsal Melissos, pak je jasné, že nazval přirozenost jsoucím.

A 5 = Aristotelés, De Melisso Xenophane Gorgia, c. 1-2 (Diels, Berl. Ak. 1900) = De Xenophane, de Zenone, de Gorgia 974a-977a (část c. 2, 10; 975b21-27:)

Nadto není nic, co by bránilo tomu, aby veškerenstvo bylo ve svém tvaru jakousi jednou podstatou, jak říkají jednak Anaximandros, jednak Anaximenés, z nichž první tvrdí, že veškerenstvo je voda, zatímco druhý, Anaximenés, že je to vzduch; i všichni ostatní, kteří usoudili, že veškerenstvo je v takovémto smyslu jedno. A toto pak [různými] podobami, množstvím i malostí a tím, že se stává řidším a hustším, vytváří mnohé a [počtem] nekonečné věci, které jsou a které se dějí, a činí z nich celek.

A 6 /1 = Hippokratés, De natura hominis 1, 22 (VI, 34 L.)

A 6 /2 = Galénos, In Hippocratis de natura hominis, p. 29 Kühn

A 7 /1 = Aristotelés, Metaphysica I, 5; 986b25

Při našem tázání tedy můžeme, jak jsme řekli, tyto dva, Xenofana a Melissa, úplně pominout, protože jsou poněkud hrubší. Zato Parmenidés (A 24) mluví, jak se zdá, jako vidoucí.

A 7 /2 = Aristotelés, *Physica* I, 3; 186a6

Neboť oba dva, Melissos i Parmenidés, dokazují eristicky. Přijímají totiž falešné [předpoklady] a jejich důvody nejsou dokázané. Melissovo dokazování je však neobratnější a [jeho vyvrácení?] neskýtá obtíže: z jednoho daného nesmyslu plynou všechny ostatní. Toto není nic obtížného. Je tedy zřejmé, že Melissos činí nesprávný úsudek: na základě své domněnky si totiž myslí, že když všechno, co vzniklo, má počátek, tak že to, co nevzniklo, počátek nemá.

A 8 /1 = Aristotelés, *Physica* IV, 6; 213b12

Z toho pak Melissos také dokazuje, že se veškerenstvo nepohybuje. Kdyby se totiž pohybovalo, muselo by nutně být prázdno, říká, prázdno však není nic jsoícího.

A 8 /2 = Aristotelés, *De generatione et corruptione* I, 8; 325a2

A 9 /1 = Cicero, *Academica priora* II, 118, 13

Melissos [pravil, že vše je] nekonečné, neproměnné, a vždy bylo a bude.

A 9 /2 = Áetios I, 3, 14 (Theodor. IV, 8 = D. 285)

Melissos Ithagenův z Milétu [!?] byl druhem Parmenidovým, nedbal však, aby předal jeho nauku neporušenou. Prohlásil totiž bezmezný svět za vymezený oněmi pochodněmi.

A 9 /3 = Áetios II, 1, 6 (D. 328)

Diogenés [z Apollónie] a Melissos [říkají, že] veškerenstvo je bezmezné, svět však vymezený.

A 10 /1 = Aristotelés, *Sophistici elenchi* 5; 167b13

A 10 /2 = Aristotelés, *Sophistici elenchi* 6; 168b35

A 11 /1 = Aristotelés, *Physica* I, 2; 185a32

Melissos však tvrdí, že jsoícíno (*to on*) je neomezené (*apeiron*). Jsoícíno by tedy bylo kvantitou, neboť důvod neomezení je typu kvantity, ale bytnost (*úsia*) ani kvalita ... [nemohou být neomezené].

A 11 /2 = Aristotelés, *Metaphysica* I, 5; 986b18 (= Parmenidés A 24 /1)

Zdá se totiž, že Parmenidés chápe jedno pojmově (co do slova, *kata ton logon*), zatímco Melissos látkově. Proto také jeden říká, že je omezené (*peperasmemon*), zatímco druhý, že je neomezené (*apeiron*).

A 12 = Epifanios, *Panarion (Adversus haereses)* III, 2, 12; 506 (Dox. 590)

Melissos Ithagenův ze Samu prohlásil za původ jedno, které je vším [?]; v přirozenosti však není nic jistého, ale vše je co do možnosti zanikavé.

A 13 /1 = Áetios I, 7, 27 (Dox. 303)

Melissos a Zénón [říkají, že bůh je] jedno a všechno, [a že] samotné jedno je věčné a bezmezné.

A 13 /2 = Olympiodóros, De arte sacra (Collection des Alch. grecs Berthelot II) p. 81, 3
Ruelle

Melissos se domníval, že božské je jedním nepohyblivým bezmezným počátkem všeho
jsoucího.

A 14 /1 = Filodémos, Rhet. fr. inc. 3, 7 (II, 196 Sudhaus)

(...) ani podle Parmenida a Melissa, kteří říkají, že všechno jest jedno, a proto jsou smyslové
vjemy falešné.

A 14 /2 = Aristoklés, fr. f5, 44 in: Eusebios, Praeparatio evangelica XIV, 17, 7